

Konferenssi Kairossa ja Teheranissa 1943. Sivut 590 – 592

1. joulukuuta. 1943

LÄSNÄ		
YHDYSVALLAT	ISO-BRITANNIA	NEUVOSTOLIITTO
Presidentti Roosevelt	Pääministeri Churchill	Marsalkka Stalin
Herra Hopkins.	Ulkoministeri Eden	Ulkomaankomissaari Molotov
Herra Harriman.	Sir Archibald Clark Kerr	Herra Pavlov.
Herra Bohlen.	Majuri Birse.	

[JATKUU SIVULTA 590]

...

TÄMÄN jälkeen **PRESIDENTTI ROOSEVELT** sanoi haluavansa ottaa esiin Suomen kysymyksen. Hän sanoi haluavansa kaikin tavoin auttaa Suomea irtautumaan sodasta, ja hän haluaisi kuulla marsalkka Stalinin näkemykset.

MARSALKKA STALIN vastasi, että Ruotsin ulkoministeri (*ulkoministeriön kansliapäällikkö*) Boheman oli hiljattain tiedustellut Neuvostoliiton mitkä olivat Neuvostoliiton aikeet Suomen suhteen, sanoen, että suomalaiset pelkäävät venäläisten aikovan toteuttaa Venäjän lupauksen ja tuhota Suomen itsenäisyys, ja lisäsi, että suomalaiset haluaisivat mahdollisuuden keskustella venäläisten kanssa.

Moskovan vastaus oli, että Venäjällä ei ole mitään suunnitelmaa Suomen itsenäisyyden suhteen, jos Suomi ei käytöksellään pakota Venäjää toimenpiteisiin. Neuvostohallitus ei myöskään vastustanut sitä, että suomalaiset tulisivat Moskovaan keskustelemaan, mutta haluaisi etukäteen ehdot, joista suomalaiset neuvottelisivat.

Hän lisäsi, että vasta tänään he olivat saaneet tiedon suomalaisten vastauksesta ruotsalaisten kautta, mutta heillä ei vielä ollut koko tekstiä. Vastauksen pääsanoma oli kuitenkin se, että suomalaiset halusivat ottaa perustaksi vuoden 1939 rajan, eivätkä maininneet saksasta irrottautumista. Stalin sanoi lausunnossaan, että tämä käsittämätön vastaus viittasi siihen, että suomalaiset eivät olleet innokkaita vakaviin neuvotteluihin, koska he tiesivät, että tällaiset ehdot eivät olleet hyväksyttävissä.

PRESIDENTTI ROOSEVELT sanoi, että marsalkka Stalinin lausunto oli ollut erittäin mielenkiintoinen, mutta myös epätydyttävä.

MARSALKKA STALIN vastasi, että Suomen valtaryhmillä on ilmeisesti vielä toiveita Saksan voitosta.

PRESIDENTTI ROOSEVELT tiedusteli, olisiko marsalkka Stalinin mielestä mitään apua, jos Yhdysvallat ehdottaisi, että suomalaiset lähettäisivät valtuuskunnan Moskovaan.

MARSALKKA STALIN sanoi, ettei hänellä henkilökohtaisesti ollut mitään sitä vastaan.

PÄÄMINISTERI CHURCHILL hahmotteli omia ja brittiläisten tunteita Suomea kohtaan vuodesta 1939 nykypäivään suomalaisten ja saksalaisten kohdistaessa yhteisen hyökkäyksen Venäjää vastaan. Hänen mukaansa Iso-Britannia on sodassa Suomen kanssa, ja ensimmäinen huomio oli, että Leningradin kaupunki olisi turvattava, ja että myös Neuvostoliiton aseman Itämeren johtavana meri- ja ilmavoimana tulisi olla myös turvattu.

Hän sanoi toisaalta olevansa erittäin pahoillaan, jos tehdään mitään Suomen itsenäisyyden heikentämiksi, ja pitäisi siksi myönteisenä marsalkan lausuntoa tästä asiasta. Hän jatkoi, että sotakorvauksien vaatiminen Suomen kaltaiselta köyhältä maalta ei olisi kovin hyvä asia.

MARSALKKA STALIN ilmaisi eriävän mielipiteensä ja sanoi, että 5–8 vuoden aikana suoritettavat maksut tavaran, kuten puutavara, paperi ja muut materiaalit, kattaisivat osan Suomen sodan aikana aiheuttamista vahingoista ja että Neuvostohallitus aikoi vaatia tällaista korvausta.

PÄÄMINISTERI CHURCHILL toi esiin vaiheessa syyt, joiden vuoksi hän ei pitänyt Suomen kaltaisen maan korvauksia toivottavina tai toteuttamiskelpoisina. Ja hän sanoi kuulleensa iskulauseen "No Annexations and No Indemnities".

MARSALKKA STALIN naurovi ja vastasi, että hän oli jo kertonut Churchillille, että hänestä on tulossa konservatiivi.

PÄÄMINISTERI CHURCHILL totesi, että hän piti erittäin tärkeänä, että Suomi on ulkona sodasta ja Ruotsi on mukana toukokuussa tapahtuvan suuren hyökkäyksen hetkellä.

Jolle **STALIN** ilmaisi tukensa.

TÄMÄN JÄLKEEN presidentti tiedusteli, ajatteliko marsalkka Stalin, että suomalaiset voisivat karkottaa saksalaiset maastaan omin voimin.

MARSALKKA STALIN vastasi, että Neuvostorintamalla oli 21 suomalaista divisioonaa ja että samalla kun he ilmaisivat halunsa neuvotella, he olivat hiljattain kasvattaneet divisiooniensa määrää 16:sta 21:een.

MARSALKKA STALIN oli samaa mieltä siitä, että on toivottavaa saada suomalaiset pois sodasta, mutta ei Neuvostoliiton etujen kustannuksella.

MOLOTOV HUOMAUTTI, että suomalaiset ja saksalaiset olivat 27 kuukauden ajan tulittaneet Leningradia tykistötulella.

PRESIDENTTI ROOSEVELT sanoi, että suomalaiset olivat halukkaita siirtämään rajan kauas Leningradista, mutta toivoivat voivansa pitää Viipurin. (**MARSALKKA STALIN** keskeytti sanoakseen, että tämä on mahdotonta). **PRESIDENTTI ROOSEVELT** jatkoi, että Hanko pitäisi demilitarisoida ja tehdä uimarannaksi.

PÄÄMINISTERI CHURCHILL sanoi, ettei hän halua painostaa venäläisiä ystäviään, mutta hän haluaisi tietää mitkä ovat heidän ehtonsa, jotta Britannian hallitus voisi jättää asian kokonaan venäläisten käsiin.

MARSALKKA STALIN vastasi, että helmikuussa (1943) Neuvostoliiton hallitus oli kertonut Yhdysvaltain hallitukselle, mitkä ehdot olivat, ja Britannian hallitukselle oli myös tiedotettu asiasta, ja että koska Yhdysvaltain hallitus ei välittänyt näitä ehtoja suomalaisille, oli selvää, ettei uskota suomalaisten hyväksyvän niitä.

PRESIDENTTI ROOSEVELT oli samaa mieltä siitä, että tuolloin katsottiin, että suomalaiset eivät hyväksy mitään ehdotuksia.

MARSALKKA STALIN sanoi, että vuoden 1940 rauhansopimus rikottiin ja se on palautettava voimaan, mutta jos Hanko kuuluisi suomalaisille, hän oli sen sijaan valmis hyväksymään Petsamon, mikä antaisi heille yhteisen rajan Norjan kanssa. Hän lisäsi, että Petsamo oli ollut lahja Venäjältä Suomelle.

PÄÄMINISTERI CHURCHILL sanoi, että Britannian hallitus halusi ennen kaikkea, että Neuvostohallitus olisi tyytyväinen läntiseen rajaan, ja toiseksi se haluaisi Suomen pysyvän itsenäisenä.

MARSALKKA STALIN mielestä oli oikein antaa suomalaisten elää haluamansa tavalla, mutta heidän on maksettava puolet aiheuttamistaan vahingoista.

PRESIDENTTI ROOSEVELT kysyi, olisiko hyödyllistä, jos suomalaiset mentäisi Moskovaan ilman varauksia tai ehtoja.

MARSALKKA STALIN vastasi, että jos onnistumisen näkymiä ei ole, tällainen siirto saattaisi pelata suoraan saksalaisten eduksi, koska Suomen taantumuksellinen ryhmä hyödyntäisi tällaista epäonnistumista ja esittäisi, että venäläisten kanssa on mahdotonta puhua. Hän kuitenkin lisäsi, että jos presidentti vaatisi, päästäkö suomalaiset Moskovaan, mutta kenet he voisivat lähettää?

PÄÄMINISTERI CHURCHILL välitti, että Britannian hallitus ei ole vaatimassa mitään suomalaisista.

MARSALKKA STALIN sanoi, että liittolaiset voivat silloin tällöin toisinaan painostaa toisiaankin, ja toisti, että jos presidentti Roosevelt pitää sitä kannattavana, yritys saatetaan tehdä.

PRESIDENTTI ROOSEVELT sanoi, että hänen mielestään Suomen nykyinen hallitus on saksamyönteinen, eikä heidän kanssaan voi tehdä mitään, mutta saattaisi olla mahdollista lähettää muita suomalaisia neuvotteluun.

MARSALKKA STALIN vastasi, että he ovat valmiita neuvottelemaan kenen tahansa suomalaisen kanssa, vaikka suomalaiset haluaisivat lähettää paikalle Rytin tai itse paholaisen.

STALIN hahmotteli tämän jälkeen Neuvostoliiton ehdot seuraavasti:

1. Vuoden 1940 rauhansopimuksen palauttaminen voimaan ja Petsamon mahdollinen vaihto Hankoon. Hanko oli vuokrattu, mutta Petsamo liitettäisiin kuitenkin pysyvästi Neuvostoliittoon.
2. 50% korvaus suomalaisten Neuvostoliitolle aiheuttamista vahingoista, tarkasta määrästä on keskusteltava.
3. Suhteiden katkaiseminen Saksaan, ja saksalaisten karkottaminen Suomesta.
4. Armeijan uudelleenorganisointi.

[Sivu 593]

PÄÄMINISTERI CHURCHILL JA MARSALKKA STALIN aloittivat ystävällisen keskustelun Suomelle määrättävien vahingonkorvausten järkevyydestä, ja **MARSALKKA STALIN** teki selväksi, että Suomen on maksettava.

Kokous lykättiin kello 18:een.